

ГЕНЕРАЛЬНІ АСАМБЛЕЇ CEN-CENELEC: ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ВИРІШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Т. Гордієнко, кандидат технічних наук, начальник відділу, НДІ стандартизації, ДП «УкрНДНЦ проблем стандартизації, сертифікації та якості», м. Київ

ГЕНЕРАЛЬНЫЕ АССАМБЛЕИ CEN-CENELEC: ИНТЕГРАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ И РЕШЕНИЕ ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ

Т. Гордиенко, кандидат технических наук, начальник отдела, НИИ стандартизации, ГП «УкрНИУЦ проблем стандартизации, сертификации и качества», г. Киев

CEN-CENELEC GENERAL ASSEMBLIES: INTEGRATIONS PROCESS AND GLOBAL CHALLENGES SOLVE

T. Gordiyenko, Candidate of Technical Sciences, Department Chief, Research Institute of Standardization, «Ukrainian Research and Training Centre for Standardization, Certification and Quality Problems» State Enterprise, Kyiv

На міжнародному рівні приділяється значна увага діяльності організацій зі стандартизації з метою впровадження передової практики та підвищення ефективності вирішення сучасних технічних та соціальних проблем. З цього приводу питання стосовно інтеграції двох потужних європейських організацій стандартизації — Європейського комітету стандартизації (CEN) та Європейського комітету стандартизації в галузі електроніки (CENELEC) стало ще у 2008 році на 48-й Генеральній Асамблеї CENELEC. Обговорення та схвалення змін до статуту акціонерної спільноти CENELEC, обумовлені об'єднанням із CEN, відбулися на 49-й Генеральній Асамблеї CENELEC та 35-й Генеральній Асамблеї CEN, які проходили спільно з 5-тою щорічною нарадою CEN-CENELEC влітку 2009 року у м. Мадриді (Іспанія) за сприяння Іспанської асоціації стандартизації і сертифікації (AENOR).

Заходи такого рівня передбачають участь національних органів стандартизації країн Європейського Союзу (ЄС) та інших держав як повноправних, афілійованих, асоційованих членів, партнерів CEN-

У статті розглянуто актуальні питання діяльності європейських організацій зі стандартизації CEN-CENELEC та рішення, спрямовані на вирішення сучасних глобальних проблем енергетичної та екологічної політики. Проаналізовано роль стандартизації у розв'язанні цих питань завдяки впровадженню передової практики, підтриманню інновацій та застосуванню нових технологій.

CENELEC та представників Європейської Комісії (ЄК). До складу делегацій входять представники організацій, що є визнаними національними органами зі стандартизації, і представники інших об'єднань, асоціацій та бізнес-структур. На зазначеній Генеральній Асамблеї розглянуто питання стосовно прийняття Інституту стандартизації Чорногорії (ISME) та Промислової служби стандартизації Марокко (SNIMA) як афілійованих членів CENELEC. ISME рекомендовано вжити заходів щодо якнайшвидшого надання необхідних документів

для відповідності встановленим критеріям до афілійованих членів, а SNIMA — подати документи до ІЕС для набуття членства, після чого стане можливим повторне подання відповідних документів до CEN-CENELEC.

На засіданнях було схвалено низку важливих рішень, розглянуто організаційні питання стосовно керівництва й визначення нової структури Центру управління CCMC (CEN-CENELEC Management Centre), розподілу ресурсів та підготовки нової базової службової угоди між CEN і CENELEC.

У роботі європейських організацій зі стандартизації важливе значення має співпраця з провідними аналогічними міжнародними та регіональними організаціями. Так, Президент CENELEC *Дітмар Хартінг* поінформував про роботу Адміністративного правління (CA) й Технічного (BT) правління CENELEC, виконання Угоди між CENELEC і Міжнародною електротехнічною комісією (ІЕС) про спільне планування нових робіт та паралельне голосування (Дрезденська угода). Продуктивна співпраця з ІЕС через активну технічну й корпоративну діяльність, консолідацію і спільно прийняту інформаційно-технологічну платформу підтверджується статистичними даними: понад 80 % розроблених у 2008 році європейських стандартів EN базуються на стандартах ІЕС [1, 2].

Учасників заходу було поінформовано стосовно підписання 11.06.2009 у м. Мінську (Білорусь) на 35-му засіданні Євроазійської ради стандартизації, метрології та сертифікації (EASC) Меморандуму про взаєморозуміння між CENELEC і EASC. Зазначено, що Меморандум цілком підтверджує зобов'язання обох регіональних організацій із стандартизації щодо підтримки спільного розуміння і застосування міжнародної стандартизації як інструменту для гармонізації на регіональному і національному рівнях.

У ході засідання були схвалені рішення попередньої 48-ї Генеральної Асамблеї CENELEC, проведено вибори керівних органів. Розглянуто й прийнято рішення за важливими питаннями розвитку діяльності зі стандартизації:

- підписання Меморандуму про взаєморозуміння з Європейською радою з енергетичного регулювання (CEER);
- доопрацювання тексту Угоди про співпрацю між Європейськими організаціями стандартизації (ESO) та Адміністрацією стандартів Китаю (SAC);
- підписання Угоди про співпрацю з Європейським співробітництвом з акредитації (EA);
- підготовлення проекту Меморандуму про взаєморозуміння між ESO та Панамериканською комісією зі стандартизації (COPANT);
- доопрацювання тексту Угоди про співпрацю з Європейською промисловою групою швидких вимірювань (ESMIG);

- складання Рамкової угоди про співпрацю між ЄК та Європейською Асоціацією вільної торгівлі (EFTA);
- розроблення проекту Угоди про співпрацю між CENELEC і Європейською асоціацією електропередач, розподільчого обладнання та виробничих служб (T&D EUROPE);
- обговорення Угоди про співпрацю між CEN-CENELEC і Корейським агентством технологій і стандартів (KATS);
- обговорення Угоди про співпрацю між CENELEC і Європейською асоціацією повторного використання електроніки (EERA).

З метою підвищення ефективності керівництва визначено положення щодо функціонування спільних органів CEN-CENELEC, а також зміни у структурі й діяльності CEN. Зокрема, із структури CEN передбачено вилучити Програмний комітет, а з переліку піддирективних документів — «гармонізовані документи» (HD), які розробляються у рамках співпраці між CEN, ЄК, EFTA та іншими міжнародними урядовими організаціями. У переліку залишилися лише європейські стандарти (EN), на які можуть бути посилання у директивах.

Схвалено рішення попередньої 34-ї Генеральної Асамблеї CEN, серед них:

- майбутні перспективи європейської стандартизації (механізм захисту європейської системи стандартизації з вирішення технічних суперечок та можливості арбітражу);
- схвалення проекту Меморандуму про взаєморозуміння між ESO та COPANT;
- затвердження проекту робочого плану CEN на 2009 рік;
- розміри членських внесків для асоціативних членів;
- призначення на посаду членів Адміністративного бюро CEN;
- внесення корективів щодо членства Чехії в CEN з CNI на UNMZ;
- обговорено кількість членів CA CEN від Французької асоціації зі стандартизації (AFNOR);
- встановлено кінцевий термін набуття афілійованого членства у CEN для SNIMA.

Із фінансовим звітом виступив віце-президент CENELEC *Девід Доссет*, який поінформував про витрати та баланс 2008 року, бюджет 2009 і пропозиції до проекту бюджету на 2010 рік. Прибутки від внесків повноправних та афілійованих членів, контрактів та різносторонніх послуг у 2008 році склали 3851 тис. євро. Найбільші членські внески (до 10 %) сплачують такі повноправні члени CENELEC, як Франція, Німеччина, Італія та Великобританія. Найменші — Ісландія й Мальта.

Девід Доссет зазначив, що у 2010 році баланс витрат і прибутків очікується на рівні 4011 тис. євро. ▶

49-та Генеральна Асамблея CENELEC заслухала фінансовий та аудиторський звіти за 2008 рік, запропоновані баланси витрат і прибутків на 2009—2010 роки, відзначила необхідність Адміністративному правлінню покращити методологію оновлення фактору вагомості внеску (залежно від ВВП країни), яка б закладала щорічне підвищення внесків на 10 % та рекомендувала розглянути гармонізацію цієї методології з CEN.

Крім того, Генеральна Асамблея ухвалила рішення стосовно запровадження з 2010 року базової одиниці щорічного внеску для афілійованих членів на рівні 9928,57 євро. Таким чином, членські внески України у 2010 році складатимуть 19857,14 євро.

З метою гармонізації вимог встановлюється ступінь гармонізації національних стандартів з європейськими для країн, які нещодавно стали членами ЄС. Наразі такі країни, як Латвія і Литва зобов'язані підтримувати його на рівні 90 %. Ураховуючи темпи роботи CEN-CENELEC та значну кількість внесення змін до певних стандартів протягом року, ці країни мають досить обмежені фінансові й часові ресурси для перекладу стандартів EN. Зважаючи на це, Латвія і Литва, як і більшість країн ЄС, змушені приймати стандарти EN методом підтвердження. Цей факт може мати негативні наслідки з огляду на наявні мовні бар'єри.

Політичну стратегію CENELEC та нову стратегію на 2010—2013 роки презентував віце-президент *Гадран Рогнвалдсдоттір*. Він відзначив, що європейська стандартизація налаштована виділитись і цей новий компонент має місце в новій стратегії не лише стосовно поточних змін, але й в очікуванні майбутніх викликів, зважаючи на сильну позицію Європи в рамках глобальної економіки та захисту європейських конкурентоспроможних заінтересованих сторін. У розробленому новому документі щодо стратегічних дій визначено три стратегічні показники: конкретність та інновація; інтернаціоналізація; європейська спільнота і довіра споживача. Крім того, визначено ключові виконавчі індикатори, які повинні сприяти заходам і прогресу кожної дії.

На 35-й Генеральній Асамблеї CEN було розглянуто й прийнято рішення за питаннями:

- взаємовідносини з ЄК та EFTA;
- співпраця CEN з ISO у рамках Віденської угоди стосовно термінів, політики паралельного планування та управління проектами;
- взаємовідносини з Європейським інститутом стандартів у сфері телекомунікацій (ETSI);
- угода про співпрацю між CEN і CENELEC.

На 5-й щорічній нараді CEN-CENELEC обговорювались питання щодо досягнень і проблем у сфері енергетичного управління, перспективи Іспанії стосовно її національної енергетичної політики та енер-

гетичного ринку з погляду транснаціональної корпорації, визначено основні інструменти CEN-CENELEC для раціонального використання енергії: секторальний форум, цільові групи (TF), енергетичне управління та енергоефективність.

У рамках 5-ї щорічної наради CEN-CENELEC відбулась конференція «Раціональне використання енергії», яка проходила за шістьма паралельними секціями: «Енергетичне управління», «Парникові гази», «Директива з енергоспоживання продукції та її впровадження», «Джерела відновлюваної енергії», «Енергоефективність будівель», «Інформаційні технології для енергоефективності» [3].

Близько 80 % спожитої в ЄС енергії надходить від спалювання нафти, газу та вугілля. Разом з екологічною складовою, питаннями безпеки і фінансовими затратами, практика раціонального використання енергоресурсів й ефективніше управління у сфері енергетики є інструментом для сталого розвитку сучасної спільноти. Стандартизація може посприяти компаніям у питаннях кращого управління енергією. Проектною групою CEN/CENELEC TF 189 розроблено сумісний з ISO 14001 європейський стандарт EN 16001:2009 «Паливно-енергетичні інструменти для енергетичного управління», а у 2011 році заплановано впровадження міжнародного стандарту ISO 50001 «Системи енергетичного управління. Вимоги з настановами для застосування» [4]. Також розглядалися питання транспортування і зберігання палива, важливість розрахункових методів обліку енергоресурсів тощо.

Глобальна зміна клімату й енергетична політика стали важливими темами порядку денного 5-ї щорічної наради CEN-CENELEC. У грудні 2008 року ЄС вирішив взяти на себе амбіційні довгострокові зобов'язання — зменшити рівень викидів парникових газів (ПГ) на 20 % до 2020 року (за умови укладання відповідної міжнародної угоди щодо скорочення ПГ на 30 %). У цьому контексті стандартизація стає важливим елементом, який робить свій внесок у вирішення питання зменшення викидів ПГ, екологічно ефективного використання енергії за рахунок сприяння впровадженню передової практики, підтримки інновацій та допомоги у застосуванні нових технологій. Наразі на стадії проектів перебувають стандарти ISO 14066 «Вимоги компетентності для проведення валідації одиниць парникових газів та верифікаційних зобов'язань з настановами для оцінки» та дві частини ISO 14067 «Вуглеводневий слід продукції»: частина 1 «Визначення кількості» й частина 2 «Процес передання інформації» [4].

Частіше підприємства переконуються у необхідності екологічно раціонального та ефективного використання енергії. Покращена енергетична ефективність зменшуватиме промислові викиди,

